جشنواره پانزدهم گل محمدی در منطقه لاله‌زار برگزار شد؛

کشاورزان در دام کاهش قیمت گل محمدی

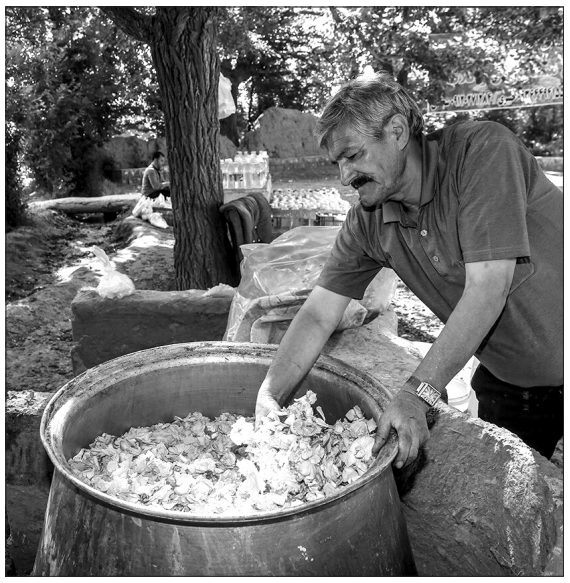

اسما پورزنگی‌آبادی

فصل گل‌چینی رو به پایان گذاشته و خستگی یک سال کار سخت برای تولید گل محمدی بر تن کشاورزان منطقهٔ لاله‌زار بردسیر مانده است چراکه امسال، قیمت گل کاهش پیدا کرده و به کیلویی ۴۰ هزار تومان رسیده در حالی که این محصول سال گذشته کیلویی ۵۵ هزار تومان خرید و فروش می‌شد. کشاورزان به‌شدت نسبت به این نرخ اعتراض دارند و آن را عادلانه نمی‌دانند. روز جمعه دوم تیرماه و در جریان برگزاری جشنواره گل محمدی، مسئولان به آن‌ها وعده دادند که سازمان تعاون روستایی خرید تضمینی گل با کیلویی ۵۰ هزار تومان را انجام خواهد داد. تصمیمی که به گفتهٔ کشاورزان خیلی دیرهنگام است چراکه در برخی مناطق ازجمله روستای باغابر، گل‌ها را پیش از این برداشت کرده‌اند. یکی از زنان کشاورز این روستا در جریان بیان اعتراض خود به این نرخ، گریست. او گفت که آن‌قدر بابت تولید و فروش گل محمدی سختی دیده که دلش می‌خواهد باغش را بخشکاند و گندم و جو بکارد.

داریوش فلاح لاله‌زاری ـ عضو شورای شهر و از کشاورزان منطقهٔ لاله‌زار و تولیدکنندهٔ گلاب نیز با تایید نرخ ناعادلانهٔ گل می‌گوید که سال گذشته قیمت پایه ۵۵ هزار تومان تعیین شد، امسال جلسه‌ای برگزار کردیم ولی بسیاری از تولیدکنندگان اهمیتی ندادند و در جلسه شرکت نکردند. در آن جلسه، تلفنی با آقای صباغیان (از تولیدکنندگان اهل کاشان) صحبت کردیم. ایشان گفت که با نرخ ۵۵ هزار تومان سال گذشته موافق است اما کارخانهٔ گلاب زهرا که نماینده‌اش هم در آن جلسه شرکت نکرد، فردای آن روز اعلام کرد که گل را بیش‌تر از کیلویی ۴۰ هزار تومان نمی‌خرد.

او با تاکید بر اینکه امسال قیمت پایه برای گل محمدی نداشتیم، اظهار می‌کند: «برداشت گل هم بیش‌تر بود و رکود سرسام‌آوری ایجاد شد».

امیر باقرپور ـ مدیر کارخانهٔ گلاب زهرا نیز افت قیمت گل محمدی نسبت به سال گذشته را تایید می‌کند اما می‌گوید که این کاهش قیمت در کاشان و شیراز هم بوده است. او عوامل گوناگونی را در این افت قیمت دخیل می‌داند از جمله افزایش شدید قیمت گل در سال گذشته نسبت به سال ۱۴۰۰.

او توضیح می‌دهد که افزایش قیمت از ۲۷ هزار تومان به ۵۵ هزار تومان در سال گذشته باعث شد قیمت گلاب نیز افزایش یابد. در نتیجه، مشتریان نتوانستند گلاب به اندازهٔ کافی خریداری کنند و گلاب در مخازن کارخانه گلاب زهرا و کارگاه‌های دیگر ماند.

تولید بالای گل در کاشان و شیراز هم یکی دیگر از عواملی است که موجب شد خریداران این مناطق امسال به لاله‌زار نیایند و اگر هم آمدند، بسیاری از کشاورزان به‌دلیل بدحسابی در پرداخت پول گل‌های سال قبل، به آن‌ها محصولی نفروختند. این شرایط باعث شد که حجم ورودی گل به گلاب زهرا تا ۳ برابر نسبت به پارسال بیش‌تر شود. با این وجود، گلاب زهرا به کشاورزان «نه» نگفته و محصول آن‌ها را خریده است آن هم در شرایطی که در صادرات محصولات خود با موانعی روبه‌روست.

اظهارات فلاح لاله‌زاری و باقرپور از وضعیت نابسامان بازار گل در لاله‌زار خبر می‌دهد.

به گزارش استقامت، عضو شورای شهر لاله‌زار با انتقاد از نرخ امسال گل محمدی دربارهٔ اتفاقاتی که افتاده، توضیح بیش‌تری می‌دهد.

او می‌گوید: «هر سال، پیش از برداشت محصول، با حضور مسئولان شهرستان و تولیدکنندگان و کشاورزان جلسه‌ای برای تعیین نرخ پایهٔ گل برگزار می‌کردیم و یک نرخ اعلام می‌شد. امسال تولیدکنندگان اهمیتی ندادند و در جلسه شرکت نکردند. بازار در دست گلاب زهراست اما در جلسات شرکت نمی‌کند. در حالی که باید با توافق همه، قیمت پایه‌ای اعلام می‌شد اما این کار را انجام ندادند و کشاورز را سردرگم گذاشتند».

فلاح لاله‌زاری ادامه می‌دهد: «در جلسه به آقای صباغیان زنگ زدیم و گفتیم قیمت پارسال ۵۵ هزار تومان بوده، گفت همین نرخ را قبول دارم ولی فردای آن روز گلاب زهرا گفت که ۴۵ هزار تومان بیش‌تر نمی‌خرم. کشاورز چاره‌ای ندارد و نمی‌تواند گل را در انبار نگهداری کند».

او با بیان اینکه بازار در دست گلاب زهراست و حرف اول را در منطقه می‌زند، در پاسخ به این پرسش که گلاب زهرا دربارهٔ عدم پذیرش نرخ پارسال چه دلیلی آورده است؟ اظهار می‌کند: «به ما گفتند گلاب پارسال روی دست‌شان است در صورتی که اگر این‌طور بود، نمی‌توانستند در این فصل، گلاب‌گیری کنند. روزانه ۱۰۰ تن گل به کارخانه می‌رود. یک برند جهانی گلابش روی زمین نمی‌ماند».

این کشاورز می‌افزاید: «گلاب کاشان روزانه ۵۰ تا ۱۰۰ تن گل از لاله‌زار می‌برد. اگر کیلویی۵۰ هزار تومان بخرد و با هزینهٔ حمل، به ۶۵ هزار تومان برسد، برایش می‌صرفد ولی گلی که مستقیم از مزرعه به کارخانه گلاب زهرا برود کیلویی ۵۰ هزار تومان باشد برایشان نمی‌صرفد؟».

وی می‌گوید: «گلاب کارگاه‌های لاله‌زار که سنتی تولید می‌شود و کیفیت بالایی دارد را ۴۵ هزار تومان می‌فروشیم ولی گلاب زهرا همان گلاب را ۹۰ هزار تومان می‌دهد. چرا گلاب را ۶۰ هزار تومان نمی‌فروشد وقتی گل را ۴۵ هزار می‌خرد؟».

او با تاکید بر اینکه باید هر سال نرخی مشخص شود، می‌افزاید: «در کشور قانون وجود دارد و هرکار کارخانه‌دار بخواهد نباید انجام دهد».

به گفتهٔ فلاح لاله‌زاری هنوز چیزی حدود ۴۰ درصد از گل در منطقهٔ لاله‌زار در مزرعه است.

او دربارهٔ خرید تضمینی گل توسط تعاون روستایی اظهار می‌کند: «ما موافق این تصمیم هستیم اما همین نرخ هم هزینه‌های تولید را پوشش نمی‌دهد. سال گذشته کیلویی ۱۰ هزار تومان به گل‌چین می‌دادیم. امسال به کم‌تر از ۱۵ هزار تومان راضی نمی‌شدند. کشاورز هم ناچار است بپذیرد وگرنه گل روی زمین می‌ریزد. با این نرخ‌ها هیچ چیزی برای کشاورز نمی‌ماند».

او تاکید می‌کند: «کشاورز باید پدری بالای سرش باشد. ما زیرمجموعهٔ جهاد کشاورزی هستیم. وظیفه دارند با تولیدکنندگان مشکل را حل کنند و نگذارند حق کشاورزان ضایع شود».

کاهش قیمت در کشور

در همین حال، مهندس امیر باقرپور ـ مدیر کارخانه گلاب زهرا در پاسخ به این پرسش که کشاورزان می‌گویند کارخانه گلاب‌زهرا، سال گذشته گل محمدی لاله‌زار را هر کیلو ۵۵ هزار تومان خریداری کرده اما امسال نرخ ۴۰ هزار تومان اعلام شده در حالی که قیمت همهٔ اقلام در بازار افزایش زیادی داشته است. چرا قیمت را نسبت به سال گذشته کاهش دادید؟ توضیح می‌دهد: «متاسفانه امسال قیمت گل محمدی برخلاف روند افزایشی که هر سال داشت، کاهش پیدا کرد. این کاهش قیمت نه فقط در کرمان بلکه در کاشان و شیراز هم اتفاق افتاده است. طبق اطلاعاتی که به دست آوردیم، امسال گل محمدی در شیراز هر کیلو بین ۳۵ تا ۳۷ هزار تومان خرید و فروش شده است. در کاشان این نرخ بین ۳۵ تا ۴۵ هزار تومان متغیر بوده است».

وی افزود: «از آن‌جایی که عرضه و تقاضا تعیین‌کنندهٔ قیمت گل است، امسال نرخ گل در کل کشور کاهش پیدا کرده است».

وی با تاکید بر اینکه کسی به‌تنهایی این نرخ را تعیین نمی‌کند، یادآور شد: «ما باید با گلاب کاشان و شیراز رقابت کنیم و گلابی که تولید می‌شود را با نرخی مناسب در بازار عرضه کنیم. بنابراین، نمی‌توانیم گل را بیش از نرخ این مناطق خریداری کنیم».

وی یکی دیگر از دلایل کاهش قیمت گل را نرخ سال گذشته ذکر کرد و توضیح داد: «گل محمدی در سال ۱۴۰۰ هرکیلو ۲۷ هزار تومان بود که در سال گذشته با افزایش شدید قیمت به ۵۵ هزار تومان رسید. این افزایش قیمت باعث شد که قیمت گلاب تولیدی نیز ۲ برابر شود. در نتیجهٔ این شرایط، مشتریان از تولیدکنندگان نخریدند و مردم هم توان خرید این گلاب را نداشتند و همین باعث شد که حجم زیادی از گلاب تولیدی سال گذشته در کارخانه‌ها بماند».

وی ادامه داد: «این موضوع، از چند ماه پیش، در جریان بازدیدی که معاون محترم وزیر جهاد کشاورزی و آقای حسن‌پور نماینده محترم شهرستان و جمعی از مسئولان استان و شهرستان از کارگاه‌ها و کارخانه‌های گلاب‌گیری لاله‌زار داشتند، از طرف تولیدکنندگان به اطلاع مسئولان رسید و تاکید شد که برای فروش گلاب چاره‌اندیشی شود».

وی اضافه کرد: «تا گلاب به فروش نرود و نقدینگی به واحد تولیدی نیاید، کارخانه نمی‌تواند به طور کامل وارد بازار شود».

تولید خوب در کاشان و شیراز

باقرپور سپس گفت: «عامل دیگری که باعث کاهش قیمت گل شد این بود که امسال در کاشان و شیراز سال آبی، بسیار خوب و تولید گل مطلوب و به اندازهٔ کافی بود. همین شرایط باعث شد کارخانجاتی که از طریق واسطه‌های حاضر در منطقه گل خریداری می‌کردند، امسال گل نخریدند یا اگر هم مواردی مراجعه کردند، کسی به آن‌ها گل نفروخت؛ چرا که بخشی از پول بعضی از کشاورزانی که سال ۱۴۰۱ به برخی کارخانجات و واسطه‌ها گل فروخته بودند پرداخت نشده بود بنابراین، کشاورزان هم به‌دلیل این بدحسابی گل به آن‌ها نفروختند».

وی همچنین اظهار کرد: «از عوامل دیگر کاهش قیمت گل این است که در زمینهٔ صادرات نیز در ۲ سال گذشته دچار مشکلاتی بوده‌ایم».

باقرپور توضیح داد: «یکی از مشکلات این است که با افزایش شدید هزینهٔ حمل به کشورهای اروپایی مواجه شده‌ایم و با این هزینه‌ها، صادرات به صرفه نیست. همچنین، تحریم‌ها برای انتقال پول به کشور کار ما را مشکل کرده است. بنابراین، صادرات ما مثل گذشته نیست».

افت قیمت غنچه

مدیر کارخانه گلاب زهرا در ادامه، با بیان اینکه عوامل جوّی نیز در کاهش قیمت گل موثر است، اظهار کرد: «هر سال، بخشی از گل تولیدی در لاله‌زار به‌صورت غنچه برداشت شده و به فروش می‌رسد».

وی افزود: «کشاورزان تقریبا ۳۰ درصد از محصول خود را به صورت غنچه می‌چینند، آن را خشک می‌کنند و در فصل‌های بعدی به فروش می‌رسانند تا بازار گل ثبات کافی، و تعادل داشته باشد اما متاسفانه امسال کشاورزان با مشکلی مواجه بوده‌اند و آن اینکه از روز اول برداشت گل تا ابتدای تیرماه، هر روز در منطقه بارندگی بوده و کشاورزان نتوانستند غنچه‌ها را خشک کنند».

باقرپور گفت: «از طرفی، قیمت غنچه تازهٔ گل نیز امسال افت شدیدی پیدا کرده است. سال گذشته هر کیلو غنچه را ۹۰ تا ۹۵ هزار تومان نقدی می‌خریدند امسال اما قیمت به ۷۰ تا ۷۵ هزار تومان رسیده آن هم با پرداخت مدت‌دار و اقساطی».

وی اضافه کرد: «این شرایط باعث شد که کشاورزان امسال تمایلی به فروش غنچه نداشته باشند، در نتیجه حجم گل بالا رفت و بر کاهش قیمت تاثیر گذاشت».

افزایش ۳ برابری ورودی گلاب‌زهرا

وی بیان کرد: «در پی این اتفاقات و اینکه خیلی از کارخانه‌ها برای خرید گل اقدام نکردند، حجم گل ورودی به کارخانهٔ گلاب زهرا حدود ۳ برابر بیش‌تر از ۲ سال گذشته شد تا جایی که در روزهای شور گل نزدیک به ۷۰ تن گل به کارخانه آمد. این وضعیت موجب می‌شود که ما نتوانیم به مقدار استاندارد، از گل، گلاب و روغن بگیریم و همین امر کارخانه را دچار ضرر و زیان می‌کند».

وی خاطرنشان کرد: «در سال ۱۴۰۰ کل ورودی گل به کارخانه ۶۷۰ تن بود که در سال گذشته به۶۲۰ تن رسید. امسال اما تا سوم تیرماه، مجموع ورودی گل به کارخانه نزدیک به ۱۵۰۰ تن بوده است که این، بیش از نیاز خود شرکت از لحاظ تولید و عرضه و فروش گلاب است».

وی تصریح کرد: «شرکت توانی برای اینکه بیش از این گل خریداری کند را ندارد».

باقرپور افزود: «با این وجود، به دلیل تعهد اخلاقی که نسبت به کشاورزان داریم گل‌ها را تحویل گرفته و می‌گیریم».

وی اضافه کرد: «اگر گلاب زهرا یک روز به هر دلیلی نمی‌توانست گل را دریافت کند، تمام گل منطقه بر روی درختان می‌ماند».

مدیر کارخانه گلاب زهرا در ادامه اظهار کرد: «اگر امروز به هریک از مسئولان شهرستان و بخش مراجعه کنید، به شما خواهند گفت که جز کارخانهٔ گلاب زهرا هیچ کارخانه‌ای در بخش لاله‌زار فعال نیست. ما هم برای اینکه کشاورزان بیش از این متضرر نشوند، با تمام توان سعی می‌کنیم هرطور که شده گل را تحویل بگیریم و مثل سال‌های گذشته خوش‌حساب هم باشیم. چنانچه شرکت در سال آینده موفق به فروش این حجم بالای گلاب بشود و سودی حاصل شود، به کشاورز هم سود پرداخت خواهیم کرد».

دلایل غیبت در جلسات قیمت‌گذاری

باقرپور در پاسخ به این پرسش که آیا افزایش جهشی قیمت گل محمدی از ۲۷ هزار تومان در سال ۱۴۰۰ به ۵۵ هزار تومان در سال ۱۴۰۱ به دلیل سرمازدگی و از بین رفتن حجم زیادی از محصول در سال گذشته بود؟ گفت: «سرمازدگی تاثیر داشت اما دلیل عمدهٔ آن تاثیر واسطه‌ها بر بازار بود که دربارهٔ کمبود گل بزرگنمایی کردند و در کاشان و شیراز اعلام شد که در لاله‌زار گل کم است و چون کارخانجات به گل نیاز داشتند، با این نرخ ۵۵ هزار تومان موافقت کردند». وی افزود: «در واقع، برخی واسطه‌ها، قیمت‌های بیش از حد نرمال تعیین می‌کنند و این قیمت، انتظاراتی در کشاورزان ایجاد می‌کند. در چنین شرایطی، کشاورز و تولیدکننده هستند که متضرر می‌شوند».

وی اضافه کرد: «سال گذشته، در جریان جلسه‌ای که در بخشداری برای تعیین قیمت گل تشکیل و نرخ ۵۵ هزار تومان تصویب شد، نماینده‌ای از گلاب زهرا حضور نداشت اما چون این نرخ مصوب شده بود، ما هم پذیرفتیم».

وی در پاسخ به این پرسش که یکی از انتقادات، همین عدم حضور نمایندهٔ گلاب‌زهرا در جلسات قیمت‌گذاری است. آن‌ها این غیبت را بی‌اعتنایی گلاب زهرا به کشاورزان تعبیر می‌کنند؛ چرا در جلسات شرکت نمی‌کنید؟ گفت: «اینکه گلاب زهرا در جلسات ۲ سال اخیر شرکت نکرده به شرایط سال‌های قبل برمی‌گردد. خروجی قابل قبولی از جلسات سال‌های گذشته برای تولیدکنندگان و کشاورزان نبوده و گلاب زهرا رغبتی برای شرکت در این جلسات نداشته است».

باقرپور افزود: «پیشنهاد ما این است که اتحادیه‌ای متشکل از کارخانه‌داران، کشاورزان و کارشناسان مجرب تشکیل شود و تمام مسائل و مشکلات تولیدکنندگان و کشاورزان در طول سال مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد و با آگاهی از مسائل تولید و مشکلات کشاورزی در بخش لاله‌زار و کل ایران، در فصل گلاب‌گیری نرخ مناسب تعیین شود».

وی بیان کرد: «اینکه بخواهیم یک بار در سال جلسه‌ای برگزار و نرخ را تعیین کنیم، روش مطلوبی نیست».

تنظیم بازار دیرهنگام

باقرپور در ادامهٔ این گفت‌وگو در پاسخ به این پرسش که آیا با این تصمیم که روز برگزاری جشنواره گل محمدی اعلام شد که تعاون روستایی، گل را کیلویی ۵۰ هزار تومان خرید تضمینی کند؛ موافقید و آیا این تصمیم قابل اجراست؟ اظهار کرد: «ما کاملا موافق این هستیم که چنانچه در بازار، گل بیش از نیاز کارخانجات منطقه باشد، تعاون روستایی در همان ابتدای کار و در ایام شور گل ورود کند و برای تنظیم بازار، گل اضافی را از کشاورز یا کارخانه‌دار طبق نرخی که تعیین شده خریداری کند و به جایی که نیاز است انتقال دهد».

وی با بیان اینکه الان برای خرید تضمینی خیلی دیر شده است، اضافه کرد: «تا جایی که اطلاع دارم طی ۲ روز (جمعه و شنبه) از سوی تعاون روستایی گل خریداری نشده است ضمن اینکه در پایان فصل گل و گلاب‌گیری هستیم و نهایتا ۱۰ درصد از گل منطقه در مزرعه‌ها مانده است».

***

با وجود تلاش‌های فراوان و مشقتی که کشاورزان در تولید گل محمدی و مواجهه با خارهای آن صرف می‌کنند، نادیده گرفتن مشکلات‌شان، آن‌ها را به یک حالت ناامیدی و نارضایتی می‌کشاند. این مشکلات نباید در سایه بمانند، بلکه نیازمند اقدامات جدی و حمایت‌های قابل توجه از سوی مسئولان است تا کشاورزان بتوانند به عنوان ستون اساسی اقتصاد و رونق منطقه، با اعتماد و اشتیاق به تولید خود ادامه دهند. در غیر این صورت، رونق اقتصادی و پویایی این منطقه و میراث همایون صنعتی در لاله‌زار از دست خواهد رفت.